

Plikttid

Bjørnar Olsen
Sjefredaktør

Det minner om en scene fra en kriminalfilm, der den unge psykologen etter mørkets frembrudd setter nøkkelen i døra på sitt arbeidssted, ser seg over skulderen for å sjekke at ingen ser hvordan hun går mot kontoret. En PC skrus på, papirene tas frem, og den flinke psykologen tar fatt på journalføring og skjemaer, arbeid som ikke ble tatt unna i en hektisk arbeidsuke. Helt vanlige, pålagte handlinger som plutselig fremstår som lysskye, ja skamfulle overlevelsesstrategier. Erfaringer som ikke deles, i hvert fall ikke med andre enn en fortrolig veileder eller helt nære venner.

Helt vanlige, pålagte handlinger fremstår plutselig som lysskye, ja skamfulle overlevelsesstrategier

– **De er så flinke** de psykologene som utdannes for tiden, så helt utrolig flinke, forteller en erfaren veileder og foreleser. Men denne flinkheten, denne pliktetikken blir lett en hemsko i møtet med et grenseløst arbeidsliv. For det finnes ingen grense for når nok er nok. Du kan alltid ta en klient til, journalen kan skrives bedre, det er alltid artikler som bør leses, tester som skal tolkes på ny, et skjema til som burde vært levert.

Og arbeidslivet presser på, med sine krav om dokumentasjon. Vi finner en parallell i en fersk studie av norsk skole, hvor ni av ti lærere melder om økt byråkrati. En av forklaringene på utviklingen er at når politikere interesserer seg for norsk skole, øker samtidig deres nervøsitet og styringsiver, med påfølgende krav om dokumentasjon. Kanskje er dokumentasjonskravet prisen å betale for at psykisk helse omsider er på dagsordenen også blant stortings- og kommunepolitikere.

Dokumentasjon har sine positive sider, som når den gir tydelig feedback på egen praksis, på egen faglig utvikling, på klientens bedring og terapirelasjonen. Men når dokumentasjonen mest er egnet til å betjene et kontroll- og styringsbehov oppleves den ikke umiddelbart nyttig, og skyves til siden. Og når den går over alle støvleskaft, er det ikke sikkert at arbeidstiden strekker til. Fritiden må tas i bruk for å produsere de nødvendige papirene.

Situasjonen gjelder langt flere enn psykologene. Konsulentbransjen har hatt sin skjerv unge konsulenter som har brent seg ut ved å levere 40 timer, 50 timer, 60 timer, 70 timer... Men dette angår også psykologer. Kanskje gjelder det ikke flere enn noen få psykologer, i hvert fall når det er snakk om de mer kraftfulle fortellingene. Men disse få er ofte et tegn på en underskog av lignende, om enn ikke like intense fortellinger. (Og sitter du på slike erfaringer, vil vi i redaksjonen gjerne ha kontakt med deg.) I en slik situasjon er det heller ikke nok å være flink og lojalt følge de påleggene man får. For problemet er ikke den enkeltes innsats, men systemets grenseløse forventninger.

bjornar@psykologforeningen.no